

Activitats culturals en homenatge a Ramon Llull organitzades per la Direcció General de Cultura de la Conselleria de Turisme Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears.

L'Art del pensament

Programa

17 de setembre

20.00 h. INAUGURACIÓ de l'exposició «Quatre cadires lul·lianes», d'Horacio Sapere.
Es podrà visitar fins al 29-11-2025, de dilluns a dissabte, de 9.00 h a 21.00 h.
Al pati de Ca n'Oleo.

16 d'octubre

19.00 h. INAUGURACIÓ de l'exposició «Miramar», de Tomeu Estelrich.
Es podrà visitar fins al 30-11-2025.
Horari: dimarts, divendres, dissabte i diumenge, de 9.00 h a 14.00 h, i dimecres i dijous, de 9.00 h a 19.00 h (dilluns tancat).
A la planta baixa del Museu de Mallorca.

20 d'octubre

19.00 h. CONFERÈNCIA «El món dins una cadira. De Ramon Llull a Horacio Sapere, l'escala de la saviesa», a càrrec d'Aránzazu Miró.
A la sala d'actes de Ca n'Oleo.
Tot parteix d'unes cadires. Veurem el procés amb què Horacio Sapere arriba a la cadira poètica, com aquesta s'abstreu en ella mateixa, tot a partir de Llull, com els respatllers es multipliquen i fan que la mirada es dirigeixi cap a dins.

3 de novembre

OBERTURA de l'exposició «Incunabula Lulliana: els impresos lul·lians del període incunable».
Es podrà visitar fins al 5-12-2025. Horari: de dilluns a divendres, de 8.30 h a 20.30 h, i dissabte, de 9.30 h a 14.00 h.
A l'entrada de la Biblioteca Pública de Palma.

La Biblioteca Pública de Palma custodiu una de les principals col·leccions de temàtica lul·liana del món, procedent majoritàriament de les biblioteques dels antics convents de Sant Francesc i de Sant Domingo de Palma. En aquesta mostra es poden veure els exemplars d'incunables de temàtica lul·liana.

5 de novembre

18.30 h. CONFERÈNCIA «Ramon Llull i les llengües», a càrrec de Gabriel Ensenyat i Pujol.
A la sala d'actes de la Biblioteca Pública de Palma.

Ramon Llull va dedicar atenció a les llengües: al llatí, com a llengua universal de comunicació, però també a les llengües romàniques, amb l'objectiu que el missatge arribés a la major part de la població.

6 de novembre

19.00 h. CONFERÈNCIA «Els lul·listes menorquins del segle XVII», a càrrec d'Antoni Joan Pons Pons, de l'Institut Menorquí d'Estudis.
A l'Arxiu del Regne de Mallorca.
Es farà referència en primer lloc a les escasses dades relacionades amb Ramon Llull a la menorca del segle XVI, com a la participació de Joanot Menorca en el certamen de 1502 en honor de Ramon Llull i la presència d'obres lul·lianes a les biblioteques conventuals de Ciutadella, Alaior i Maó al llarg dels segles XVI i XVII. S'assajarà un primer inventari de la iconografia lul·liana present a Menorca, existent i perduda, i especialment es parlarà del notable relleu de l'església de la Mare de Déu del Toro, de finals del segle XVII.

Finalment es destacaran dos lul·listes menorquins del segle XVII, Francesc Marçal (Maó, 1606 - Palma, 1688) i Josep Hernández (Maó, 1639 - Palma, 1714). I també es farà esment de dos lul·listes mallorquins estretament lligats amb Menorca, Bonaventura Armengual (Lluçmajor, finals del XVI? - Palma, 1645) i Sebastià Riera (Manacor, 1624 - Ciutadella, 1696).

7 de novembre

18.30 h (fins a les 20.00 h). CONFERÈNCIA I AUDICIÓ «La banda sonora de Ramon Llull», a càrrec de Laura de Castellet.

A la comitèca de la Biblioteca Pública de Palma.

Llull és el primer autor a qui devem una vasta obra escrita i un lèxic complet i precís en llengua catalana, com ara el lèxic corresponent a la música i els sons. La majoria de les seves mencions a instruments musicals i fets sonors són les primeres en català i a més, per trobar-se en una cronologia de canvi tecnològic i cultural, sovint són les úniques, perquè alguns instruments desapareixerien poc temps després o es transformarien en nous instruments i els seus nous, derivats de l'àrab. En aquesta conferència se seguirà quins instruments esmenta Llull i en quin context, i sobretot es podran veure físicament i sentir com sonen alguns, com el llaüt, la samfoina, la caramella (i la cornamusa), l'orgue o la campana.

19.00 h. CONFERÈNCIA «Ramon Llull, un illenc universal», a càrrec de Pere Garau.

A la sala d'actes del Museu Arqueològic d'Eivissa i Formentera (MAEF).

La conferència examinarà els principals mecanismes que Ramon Llull emprà per difondre el seu pensament: des de les estratègies pràctiques —viatges, relacions i contactes— fins a les estrictament intel·lectuals, com ara la innovació metodològica, l'ús de la literatura i de diferents llengües (català, llatí i àrab), o la formulació d'un sistema propi de raonament, l'Art.

8 de novembre

12.00 h (fins a les 13.30 h). TALLER «Scriptorium: l'escriptura medieval lul·liana», a càrrec de Laura de Castellet.

A la sala juvenil de la Biblioteca Pública de Palma.

Públic juvenil. Places limitades. Inscripció prèvia necessària a <http://www.bibliotecapalma.com>.

En aquest taller s'explicarà què era un escriptori medieval, qui, com i per què escrivia els llibres, com eren aquests llibres i qui els llegia. A més, es reproduirà un escriptori medieval i els participants podran fer un llibre amb els materials de l'època: escriptori, pergamí, plomes, tinta...

11 de novembre

19.00 h. PRESENTACIÓ del catàleg de l'exposició «Miramar», de Tomeu Estelrich.
A la planta baixa del Museu de Mallorca.

12 de novembre

18.00 h (fins a les 18.45 h). ESPECTACLE de titelles *Mestre Ramon i la màquina de pensar*, a càrrec de la companyia Peus Grossos.

A la sala infantil de la Biblioteca Pública de Palma.

Públic infantil a partir de 3 anys. Entrada lliure fins a completar l'aforament.

Espectacle de petit format, ideal per apropar a tota la família el personatge de mestre Ramon, un personatge cabdal de la nostra cultura que acostuma a quedar especialment allunyat dels infants, però que pot ser un bon recurs per encetar una reflexió sobre la nostra història, la nostra llengua, la nostra cultura... El fil argumental gira entorn d'un copista medieval encarregat de copiar obres de Ramon Llull (despirat en la figura històrica de Guillem Pagès, copista de Llull), que desenvoluparà diferents aspectes de la figura de Llull: figures literàries com l'Art i les faules, o els viatges i aventures en terres de musulmans (diàleg interreligiós), entre d'altres. No es tracta d'una història sobre la seva vida i la seva obra, sinó més aviat d'una recreació poètica del seu geni creatiu i la seva font d'inspiració, amb una bona dosi de sentit de l'humor i de poesia.

13 de novembre

18.00 h. ESPECTACLE de titelles *Mestre Ramon i la màquina de pensar*, a càrrec de la companyia Peus Grossos.

A la Biblioteca Pública de Maó.

Públic infantil a partir de 3 anys. Entrada lliure fins a completar l'aforament.

Vegeu la informació del 12 de novembre.

19.00 h. CONFERÈNCIA «Ramon Llull, un illenc universal», a càrrec de Pere Garau.

A la sala d'actes de Can Saura. Museu de Ciutadella.

Vegeu la informació del 7 de novembre.

14 de novembre

19.00 h. CONFERÈNCIA «Els lul·listes menorquins del segle XVII», a càrrec d'Antoni Joan Pons Pons, de l'Institut Menorquí d'Estudis.

A la Biblioteca Pública de Maó.

Vegeu la informació del 6 de novembre.

15 de novembre

20.30 h. L'Art de la Música. *Dialogant amb el llibre de les meravelles. Fèlix o el llibre de les meravelles*. CONCERT de la Coral Universitat de les Illes Balears. Direcció: Núria Cunillera Salas. Cicle de Música Medieval en Homenatge a Ramon Llull.

A la basílica de Sant Francesc.

Obertura de portes: 20.00 h. Entrada lliure fins a completar l'aforament.

18 de novembre

11.00 h (fins a les 12.30 h). VISITA guiada «Ramon Llull: vida, obra i llegenda», a càrrec de Tomás Vibot.

Punt de trobada a la plaça Major de Palma.

Per a tots els públics. Places limitades. Inscripció prèvia necessària a <http://www.bibliotecapalma.com>.

La figura de l'escriptor, filòsof, místic, teòleg, professor i missioner del segle XII Ramon Llull és una de les cèlebres i transcendents de la història de Mallorca. La seva obra escrita —redactada en català, occità, llatí i àrab— és la més extensa produïda per un sol autor medieval. Vida, obra i llegat han tingut un gran ressò, no sols a la seva illa natal, sinó arreu d'Occident. És a Mallorca, i concretament a la ciutat de Palma, on trobam la concentració més nombrosa de retaules, quadres, talles, plaques, etc., que ens recorden la devoció que tingueren els mallorquins envers aquest personatge. A més a més d'aquests elements, aquí també es localitzen indrets tan cabdals per a la seva memòria com el seu sepulcre, la ubicació de la casa natal o el convent de Santa Margalida —indret on escoltà un sermó dedicat a sant Francesc d'Assís que el feu mudar de vida. També hi resten institucions que ens remetent directament al llegat lul·lià, com ara l'Estudi General Lull i el Societat Arqueològica Lul·liana. Es per tot això que trajectòria vital, llegat, devoció i llegenda es barregen a la ciutat de Palma d'una manera singular i intensa.

19.00 h. CONFERÈNCIA «Ramon meravel·lat. Llull des de l'art contemporani», a càrrec de Jaume Reus.

A la sala d'actes de Ca n'Oleo.

La construcció del sistema simbòlic, Art, de Llull ha generat una fascinació en alguns artistes contemporanis, entre d'altres: Tàpies, Oteiza, Rebecca Horn, Perejaume, Ralf Baecker, Horacio Sapere o Erick Beltrán, que han realitzat interpretacions d'algunes de les moltes dimensions del seu pensament. Fèlix i la seva capacitat per meravel·lar-se és un bon punt de partida i una fructífera manera d'estar al món per part dels creadors contemporanis.

19 de novembre

16.00 h (fins a les 17.30 h). VISITA guiada «Ramon Llull: vida, obra i llegenda», a càrrec de Tomás Vibot.

Punt de trobada a la plaça Major de Palma.

Per a tots els públics. Places limitades. Inscripció prèvia necessària a <http://www.bibliotecapalma.com>.

Vegeu la informació del 18 de novembre.

18.00 h (fins a les 18.45 h). CONTACONTES «El llibre de les besties», a càrrec de la companyia Contes de Ca Nostra a Ca Vostra.

A la sala infantil de la Biblioteca Pública de Palma.

Públic infantil a partir de 3 anys. Entrada lliure fins a completar l'aforament.

Adaptació per als més petits d'*El llibre de les besties*, de Ramon Llull, en la qual s'explica la vida de l'autor i l'origen de la fauna amb l'ajuda d'elements decoratius, com també d'ombres xineses que tenen la forma, cada una, d'un dels animals del llibre. Es tracta d'una fauna i, com en totes les faules, els protagonistes són els animals, i, atenció!, el que els passa, als animals, ens pot servir als humans per aprendre coses de la vida.

20 de novembre

18.00 h (fins a les 19.30 h). TALLER Misteris de la màgia i l'il·lusionisme relacionats amb Ramon Llull, a càrrec de Miquel Duran i Fernando Blasco.

A la comitèca de la Biblioteca Pública de Palma.

Públic juvenil. Places limitades. Inscripció prèvia necessària a <http://www.bibliotecapalma.com>.

Aquest taller explorarà alguns conceptes de lògica i de combinatòria relacionats amb Ramon Llull que permeten dur a terme efectes sorprenents i espectaculars. Es mostrarà com la ciència i la màgia (il·lusionisme) es connecten, i fins i tot en donarem algun secret: des de les il·lusions del color fins a altres il·lusions sensorials no visuals, passant per la combinació d'indicadors àcid-base per fer màgia química o per a les combinacions d'elements i molècules en química. També s'explicarà la curiosa relació entre el calendari, la taula periòdica dels elements i les cartes de póquer.

19.00 h (fins a les 20.00 h). CONFERÈNCIA «Llegir Llull en lletra impresa: 1480-1500», a càrrec de Lola Badia.

A la sala d'actes de la Biblioteca Pública de Palma.

Es tractarà l'obra de Ramon Llull, dels pseudo Llulls i exegetes com Pere Dagui en el període incunable. S'oferirà una visió de conjunt amb algunes reflexions sobre la recepció de l'Art.

20, 21 I 22 DE NOVEMBRE

20.30 h. Congrés Internacional Ramon Llull 2025
Els espais de Ramon Llull: context, pensament i projecció“.

Organitzat per l'Agència d'Estratègia Turística de la Conselleria de Turisme, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears.

IMPORTANT! Tres panells paral·lels de tres ponents, amb una intervenció de 30 minuts cada un, més 30 minuts de debat.

Dijous 20 de novembre

9.30 h. Inauguració del Congrés Internacional Ramon Llull 2025 a càrrec de les autoritats.

10.00 h - 11.00 h. Conferència inaugural de **Jordi Gayà Estelrich** (**Maioricensis Schola Lullistica**): «Ramon Llull: un "negoci excessiu"». Moderador: **Rafael Ramis**.

PAUSA

11.30 h - 13.30 h

Panell A: Moderador: **Josep E. Rubio**

Constantin Teleanu (Universitat d'Estrasburg), «"Punctus transcendens". Un instrument intel·lectual de transició de l'Art quaternari a l'Art ternaire de Raymond Lulle».

Alexander Fidora (Universitat Autònoma de Barcelona), «L'Art de Llull, el dubte de Tomàs i la teologia com a ciència segons l'Aquinat».

Dominique de Courcelles (CNRS-París), «Encuentros en París: Ramon Llull entre los espacios culturales».

Panell B: Moderador: **Fernando Rodríguez-Gallego**

Lucio Nontoli (Universitat Seton Hall), «El libro de Job como "clave hermenéutica" del *Libro de meravelles* de Ramon Llull».

Coralba Colomba (Universitat de Calàbria), «La mística "ad extra" di Raimondo Lullo».

Maria Saiz (Universitat de València), «Singularitats i fonaments contextuals en la mística de Ramon Llull».

Panell C: Moderador: **Patrizio Rigobon**

Anna Fernàndez Clot (Universitat de Barcelona), «Transmissió i lectures de les Obres en vers de Llull: dels reculls doctrinals a la reivindicació literària».

Flavia Buzzetta (CNRS-París), «Lullismo e cabbala nel Rinascimento».

DINAR

16.00 h - 18.00 h

Panell A: Moderador: **Antoni Bordoy**

Simone Sari (Universitat Ca' Foscari de Venècia), «Les estades de Llull a Roma per "tractat públic bé"».

Núria Gómez (Universitat Abat Oliba), «Les obres de Ramon Llull escrites a Roma el 1296: entre l'Arbre de Ciència i el segon viatge a París».

Robert Hughes (Universitat de Barcelona), «Ramon Llull, laicus religiosus: Logic, Taxonomy and the Grounds of Mission».

Panell B: Moderador: **Jaume Mensa**

Àngel Escobar (Universitat de Saragossa), «La biblioteca aristotèlica de Ramón Llull».

Stefania Buosi (Universitat de Barcelona), «El llegat de Ramon Llull en l'alquímia: un laboratori alquímic a l'Almudaina?».

Elena Pistolesi (Universitat Italiana per a Estrangers de Perusa), «Tradizione e traduzione nel corpus lulliano: nuove acquisizioni».

Panell C: Moderadora: **Marta Romano**

Patrizio Rigobon (Universitat Ca' Foscari de Venècia), «Les primeres obres de Llull impreses a Venècia».

Rafael Ramis Barceló (Universitat de les Illes Balears - IEHM), «Algunas referencias a Llull en los incunables».

Óscar de la Cruz (Universitat Autònoma de Barcelona), «Ramon Llull en Alcalá de Henares: el cardenal Cisneros promotor dels estudis lul·lians».

Divendres 21 de novembre

9.00 h - 11.00 h

Panell A: Moderadora: **Eva M. Pérez**

Amy Austin (Universitat de Texas a Arlington), «A Garden Without Her: Feminine Absence and Mystical Presence in the *Libre d'amor e amat*».

Pamela Beattie (University of Louisville), «Ramon Llull and Unexpected Elements of Learning: The Evidence of the Breviculus».

Julia Butinyà (UNED), «La seqüència de l'Humanisme arran del seu pas per sant Agustí i per Llull. (La influència de Llull sobre Metge)».

Panell B: Moderadora: **Maribel Ripoll**

Lola Badia (Universitat de Barcelona), «Passat, present i futur dels estudis lul·lians».

Jaume Mensa (Universitat Autònoma de Barcelona), «Josep Perarnau, editor d'obres de Ramon Llull».

Panell C: Moderador: **Óscar de la Cruz**

Francisco Díaz Marcilla (Universitat d'Almeria), «Ecos del lulismo atlántico: nuevos aportes (siglos XIV-XVI)».

Linda Báez (Universitat Nacional Autònoma de Mèxic), «Visualidad y conocimiento en torno al lulismo en América».

Noel Blanco (Universitat de Chicago), «Concordia Lulliana: el lulismo de la Edad Moderna como síntesis filosófica».

PAUSA

11.30 h - 13.30 h

Panell A: Moderadora: **Lola Badia**

Lluís Cifuentes (Universitat de Barcelona), «La prosa catalana de Ramon Llull al seu context: sobre "aquells qui s'han a ajudar ab los llibres qui són en romanz" per accedir als sabers mèdics al tombant del segle XIV».

Roger Friedlein (Universitat del Ruhr a Bochum), «L'espai en els diàlegs literaris de Ramon Llull, una categoria constitutiva de significació».

José Aragües (Universitat de Saragossa), «De cuentística medieval: la excepció lul·liana».

Panell B: Moderadora: **Rosa M. Calafat**

Miquela Sacarès (Ateneu Universitari Sant Pacià), «Vita activa et vita contemplativa en les iconografies de Ramon Llull».

Pere Rosselló Bover (Universitat de les Illes Balears), «Fernando Weyler i el lul·lisme».

Sergi Castellà (Universitat Pompeu Fabra), «El realisme místic lul·lià vist per Francesc Pujols, J. V. Foix i Salvador Dalí».

Panell C: Moderador: **Alexander Fidora**

Anita Traninger (Universitat Lliure de Berlín), «Oratoris materiam esse totum mundum: Lullist Rhetoric and Erasmus Copia».

Paul Richard Blum (Universitat Loyola Maryland), «Ramón Llull's influence on Giordano Bruno».

Eleonora Buonocore (Universitat de Calgary), «Explaining the secret's of Llull's Art: Bernhard of Lavinhetas as the antecedent for Giordano Bruno's Lullism».

DINAR

16.00 h - 18.00 h

Panell A: Moderador: **Jordi Gayà**

Marta Romano (Universitat Pontificia Antonianum), «L'esperienza intellettuale di Raimondo Lullo tra la culture e le religioni del suo tempo».

Antoni Bordoy (Universitat de les Illes Balears - IEHM), «Ramon Llull, sobre el valor del saber antigüo en la ciència medieval».

Anne M. Mayer (Universitat de Trèveris), «The Thought of Ramon Llull in the Theological Context of His Time».

Panell B: Moderadora: **Antònia Juan**

Maria Barceló Crespi (Universitat de les Illes Balears), «La Ciutat de Mallorca en l'època de Ramon Llull».

Gabriel Ensenyat (Universitat de les Illes Balears), «Els Llull: de pagesos a patricis a través de l'activitat mercantil».

Albert Cassanyes (Universitat de les Illes Balears - IEHM), «El patrimoni familiar: la cavalleria dels Llull».

Panell C: Moderador: **Claus A. Andersen**

Thomas Leinkauf (Universitat Westfaliana Wilhelm de Münster), «Ramon Llull in the 16th and 17th centuries».

Simon J. G. Burton (Universitat d'Edimburg), «Reassessing the Roots of Scooto-Lullism: The Case of Jerome of Prague and Nicholas of Cusa».

Matthew Baines (Universitat d'Edimburg), «The Reception of Lullism in Early Modern Protestantism: The Case of Guilio Pace (1550-1635)».

Dissabte 22 de novembre

9.00 h - 11.00 h

Panell A: Moderadora: **Aina M. Coll**

Joan Andreu Alcina (ISUCIR), «Ramon Llull, lo foli de Jesuorist».

Rosa Planas (Universitat de les Illes Balears), «La Figura A de Ramon Llull. Algunes consideracions sobre els seus possibles orígens».

José Higuerà (UNED), «Arbor ex arbore: la floresta lul·liana en la tradició arboreescente medieval».

Panell B: Moderador: **Albert Cassanyes**

Maribel Ripoll (Universitat de les Illes Balears), «Ramon Llull, un sant que espera ser: un cas de canonització (cultural) reexida?».

Francisco J. García (Universitat de les Illes Balears - IEHM), «El legado de Ramon Llull bajo sospecha: el auge del antilulismo mallorquín durante el siglo XVIII».

Josep Amengual Batlle (CETEM), «El Sant Ofici i la Congregació de Ritus (1810) declararen puritatis catholicae fidei, (25-01-1376), al temps que designaven Sanctus martyr el Beat Ramon Llull».

Panell C: Moderadora: **Elena Pistolesi**

Luciano Micali (Universitat de Friburg), «Jean Gerson, lettore di Lullo».

Claus A. Andersen (Universitat Catòlica de Lovaina), «Scooto-Lullism in the Age of Enlightenment: The Case of Honorius Cordier OFMRec».

Julian Barenstein (Universitat de Buenos Aires - CONICET), «La teoria lul·liana de la votació i su redescubrimiento entre los siglos XVIII y XX: fundamentos y aplicaciones».

PAUSA

11.30 h - 12.30 h.

Conferència de clausura de **Josep Enric Rubio (Universitat de València)**, «L'espai social com a microcosmos de la reforma espiritual lul·liana al capítol 76, "De persecució", del *Romanz d'Evast e Blaquerna*». Moderador: **Antoni Bordoy**.

12.30 h - 13.3